

Correctievoorschrift HAVO

Economie 1

-
-
-
-
-
-
-
-
-

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 | **00**

Tijdvak 2

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten, die geen gehele getallen zijn, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een opgave maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak Economie 1 HAVO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 verslechterd
voorbeeld van een juiste verklaring:
Een verklaring waaruit blijkt dat de Nederlandse producten sneller in prijs stijgen dan in de rest van de EU zodat Nederland een duurder land wordt.

Maximumscore 2

- 2 aan de inkomstenkant

Maximumscore 2

- 3 D

Opgave 2

Maximumscore 2

- 4 voorbeeld van een juist antwoord:
Een antwoord waaruit blijkt dat producenten van groene melk schaalnadelen ondervinden zodat de kostprijs hoger is.

Maximumscore 2

- 5 voorbeeld van een juist antwoord:
Een antwoord waaruit blijkt dat producenten van groene melk hogere arbeidskosten hebben zodat de kostprijs hoger is.

Maximumscore 2

- 6 grafiek A

Maximumscore 2

- 7 grafiek C

Opgave 3

Maximumscore 2

- 8 appreciatie

Maximumscore 2

- 9 bij (1) overschot
bij (2) groter
bij (3) groter

Indien (1), (2) én (3) juist

2

Indien alleen (1) én (2) juist

1

Voor alle andere antwoorden

0

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
10 ☐ bij (1) minder bij (2) Nederlandse bij (3) duurder	
Indien (1), (2) én (3) juist	<u>2</u>
Indien alleen (1) én (2) juist	<u>1</u>
Voor alle andere antwoorden	<u>0</u>
Maximumscore 2	
11 ☐ bij 1 verlagen bij 2 minder bij 3 afneemt	
Indien (1), (2) én (3) juist	<u>2</u>
Indien alleen (1) én (2) juist	<u>1</u>
Voor alle andere antwoorden	<u>0</u>
Opgave 4	
Maximumscore 2	
12 ☒ B	
Maximumscore 2	
13 ☒ B	
Maximumscore 2	
14 ☐ • Indien bij 13 gekozen is voor A of B: prijsinelastisch. Uit het antwoord moet bovendien blijken dat de absolute waarde van de elasticiteitscoëfficiënt kleiner dan 1 is.	
• Indien bij 13 gekozen is voor C of D: prijselastisch. Uit het antwoord moet bovendien blijken dat de absolute waarde van de elasticiteitscoëfficiënt groter dan 1 is.	
Indien het antwoord verklaard is volgens het bij vraag 12 gegeven antwoord	<u>0</u>
Opgave 5	
Maximumscore 3	
15 ☐ 1 collectieve 2 lengte van de arbeidstijd 3 prijscompensatie 4 initiële loonstijging 5 lage	
Indien 5 van de 5 juist	<u>3</u>
Indien 4 van de 5 juist	<u>2</u>
Indien 3 van de 5 juist	<u>1</u>
Opgave 6	
Maximumscore 2	
16 ☐ uitspraak 1 juist uitspraak 2 onjuist uitspraak 3 onjuist	
Indien 3 van de 3 juist	<u>2</u>
Indien 2 van de 3 juist	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 17 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de transportmogelijkheden toenemen;
  - Een antwoord waaruit blijkt dat de communicatiemogelijkheden toenemen.

Maximumscore 2

- 18 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Een antwoord waaruit blijkt dat werknemers goed geschoold zijn;
  - Een antwoord waaruit blijkt dat productieprocessen gemechaniseerd / geautomatiseerd zijn.

Opgave 7**Maximumscore 2**

- 19 door het CPB
voorbeeld van een juiste verklaring:
Een verklaring waaruit blijkt dat het om een voorspelling gaat.

Maximumscore 2

- 20 ja
voorbeeld van een juiste verklaring:
Een verklaring waaruit blijkt dat in 1999 de lonen meer zijn gestegen dan de prijzen.

Maximumscore 2

- 21 voorbeeld van een juiste berekening:
 $\frac{103,6}{102,1} \times 100 = 101,4691 \rightarrow 1,47\%$

Voor de berekening $3,6\% - 2,1\% = 1,5\%$

0**Maximumscore 2**

- 22 voorbeeld van een juiste berekening:
 $\frac{104,8}{102,2} \times 100 = 102,5440 \rightarrow 2,54\%$

Voor de berekening $4,8\% - 2,2\% = 2,6\%$

0**Opgave 8****Maximumscore 2**

- 23 lager
voorbeeld van een juiste verklaring:
Een verklaring waaruit blijkt dat er sprake is van hoogconjunctuur als de groei van het nationaal inkomen groter is dan de trendmatige groei.

Maximumscore 2

- 24 voorbeeld van een juiste verklaring:
Een verklaring waaruit blijkt dat bij hoogconjunctuur de vraag naar goederen de productiecapaciteit kan gaan overtreffen zodat er overbesteding ontstaat.

Maximumscore 2

- 25 uitspraak 1 juist
uitspraak 2 juist
uitspraak 3 onjuist

Indien 3 van de 3 juist

2

Indien 2 van de 3 juist

1

Opgave 9**Maximumscore 2**

26 ■ B

Maximumscore 227 de werkgelegenheid in personen

voorbeeld van een juiste berekening:

Groei werkgelegenheid in personen: $\frac{7037}{6468} \times 100\% = 108,8\% \rightarrow 8,8\%$ Groei werkgelegenheid in arbeidsjaren: $\frac{5629}{5283} \times 100\% = 106,5\% \rightarrow 6,5\%$ *Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 2**28 bevorderd

voorbeeld van een juiste verklaring:

Een verklaring waaruit blijkt dat er mensen zijn die wel willen werken, maar niet voltijd, zodat deze zich alleen aanbieden als deeltijdwerk (beter) mogelijk is.

Opgave 10**Maximumscore 2**29 voorbeeld van een juiste berekening:

229 miljard euro – 220 miljard euro = 9 miljard euro

Maximumscore 230 neen

voorbeeld van een juiste berekening:

 $\frac{220}{300} \times 100\% = 73,3\%$ terwijl $\frac{229}{308} \times 100\% = 74,4\%$ *Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 2**

31 ■ D

Einde